

Mihailo Kandić

GORAN RAKIĆ – Slike i crteži iz ciklusa "Kapija, simbol, mit"

Galerija Narodnog muzeja, oktobar – decembar 2006.

I ma već dvadesetak godina kako je likovna kritika definisala kao glavnu osobinu slikarstva Gorana Rakića, tada mladog slikara, njegovu izuzetnu, inkontinencialnu nadarenost da od velikih slikara u nekolikovekovnoj istoriji ove umetnosti odabere one vrline koje smatra relevantnim u njihovom delu i ostenzivno ih primeni u svojoj slici. Taj raspon kretao se od Velaskeza i Rembranta do Sutina i Bejkona. Kako pokazuje i ova izložba, Rakić je ostao veran ovakvoj svojoj doslednosti, primeni svoje konstantne estetske i pragmatičke parole da je sinhronija isto što i dijahronija, dosta toga radikalizujući u svome platnu (pa i u crtežu). Pre svega u izboru paradigmi, potom u sazrevanju (elaboriranju), naročito u temeljnom zaokretu od prethodnog ciklusa (pokazanog u kragujevačkoj galeriji Novi Zeland, 2001), koji je ovog rasnog koloristu tada odveo u antitezu, u dekolorisanost, u prevlast specifičnog "sfumata", u odsustvo kolorita (i u slici i u crtežu). Danas je Rakićeva slika primerno elaborirana (u klasičnoj tehnici uljanog slikarstva na platnu), kao harmoničan rezime njegovih neprestanih istraživanja (sistematske primene palimpsesta – nanošenja i skidanja bojenih slojeva) i sve plodonosnijeg iskustva. Vratio je nekim svojim počecima, koloritu pre svega, još jednom napuštajući figuru pa i predmet, koji je redukovao na znak, na simbol, na svojevrsni piktogram u okvirima konstituisanog idioma. Pri tom je apostrofirao odsustvo korespondencije sa sopstvenom slikom–idiomom, radikalizovao zatvorenost njenog značenja–smisla, što pokušava da razreši zaobilazno, ne–likovno, ne direktno svojim platnom, već njegovim imenovanjem (izvan varijante Dišanovog redimejda), uvodeći naraciju pored, mimo platna, "simboličnim" nazivima slika koji su isto toliko kontekstualno obavezujući koliko arbitrarni. Ovakvim udaljenjima i distancama slikar je (i ne samo on) nehotice diskutabilizovao i sam naziv izložbe, celog ciklusa, posebno pojam mit, neutemeljen u samoj slici.

Imena Rakićevih slika (Grad, Ada, Itaka, Daleko od kuće, Noć pada na grad, Sreda u Mikenji) nalikuju mantrama, magičnim formulama kojima želi razrešiti, kako se čini, svoj osnovni problem u funkcionisanju kao umetnika – komunikaciju s okolinom. Nudi joj sentimentalno poravnanje, ono koje "razgaljuje dušu" ali je mimo likovnog participiranja u ovom pre svega tradicionalno koncipiranom delu, svakako ne konceptualnom (kada bi svaka naracija van dela bila dobrodošao kontekst), koje "govori" pre svega koloritom, formom, kompozicijom...

I još jednom se vraća paradigmama, ovog puta novim uzorima, umetnicima "velikog formata" iz pedesetih godina evropskog i globalnog apstraktnog ekspresionizma (i kolorizma), animiran dringingom Poloka ili "širokom kičicom" Rotka, Franca Klajna, Pjera Sulaža, pri čemu je deplasirano ukazivati na Dibifea u kataloškom tekstu izložbe (Tatjane Milosavljević) a istovremeno insistirati na Rakiću kao "autentičnom umetniku", naročito u postmodernističkim vremenima (osim toga, De Kuning sa svojom temom vrata je mnogo bliži Rakićevim kapijama).

No, tu su i Rakićevi bliski savremenici, njegove kolege sa Fakulteta umetnosti u Zvečanu, Žarko Vučković i Nebojša Jocić (koji su istovremeno izlagali u Kanadi kad i Rakić u Kragujevcu). Vučković je petnaestak godina preteča ovom najnovijem Rakićevom ciklusu radikalne restrikcije i ekonomije znakova (naročito "belim" Rakićevim platnima), dok Jocić godinama unazad u slici i crtežu praktikuje gotovo istovetnu znakovnost, maltene identičnu primenu urezivanja znaka pa i same forme upisanog simbola, sa više pikturalnog naboja a manje narativne tenzije od Rakića.

Sva ova svojstva, prema definiciji Žana Bodrijara da "Modernost više ne postoji: sve je retro i sve je aktuelno", čine recentnom sliku Gorana Rakića, kompatibilnom delima prethodnika i savremenika. Njegova slika iz ciklusa "Kapija, simbol, mit" je, dakle, u skladu s vremenom u kome nastaje (gde bi, inače, mada je mlad Rakić promišljao o umetniku koji sebe izopštava iz svih vremena), kao i dosledno izveden crtež u boji, s prepoznatljivom Rakićevom vizibilno "infantilnom" slikovno–crtačkom aparaturom.